Ч. 86. (Для народу 15). Чернівці, пятниця дня 23. цьвітня 1909 р. Річник XXV.

Передплата на „Буковину“
платна в Чернівцях:
в Австро-Угорщині: на цїлий рік 24 кор., на пів року 12 кор., на чверть року 6 кор., на місяць 2 кор.
в Росиї: на цїлий рік 12 карбованцїв, на пів року 6 карб.
в иньших державах: на цїлий рік 40 фр., на пів року 20 франків.
Для міщан і селян буде виходити „Буковина“ раз на тиждень під недїлю і коштувати буде на цїлий рік 4 К, на пів року 2 К, на чверть року 1 К.
Поодиноке число 10 сотиків.
Оголошеня коштують по 10 сотиків від одношпальтової стрічки або її місця дрібним друком (петіт). При кількоразових або при річних замовленях значний опуст.

БУКОВИНА

Орґан українськоï поступовоï партиï на Буковинї,
виходить що дня крім недїль і сьвят.

Редакция, адміністрация і експедиция „Буковини“
в Чернівцях, ул. Петровича число 2.
Число телефону 176.
Адрес для телєґрамів: „Буковина“, Чернівці.
В справах редакцийних можна устно порозумівати ся що дня від 10—11. рано і 2.—3. пополудни крім недїль і сьвят.
Надіслане по 40 сот. від стрічки, при частїйших замовленях відповідний рабат. Рекламациї неопечатані вільні від порта. Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженем і залученем почтової належитости.
Циркулярі яко прилоги коштують по 2, 3 і 4 сотики від штуки.
Належитостий за анонси марками почтовими не приймає ся.

Революция в Туреччинї.

Революция в Туреччинї, що розгоріла ся від кількох днів, приведе до остаточного розєдненя між Молодотурками прихильниками поступу а прихильниками старого ладу. Старотурки, які хотїли пімстити ся на своїх партийних ворогах, кинули ся з аґітациєю між вояків та простий народ, та кричачи, що Молодотурки хотять підкопати магомеданьску віру і завести християньско-европейскі порядки, викликали кроваві бучі, про які ми вже згадували попереднього разу. Прості жовнїри відказали послух своїм офіцирам, які почасти упали жертвою аґітациї та жадоби пановання турецкого попівства, почасти мусїли утїкати. По улицях столицї справлено бучу, якої наслїдки виперли молодотурецке правительство, на якого місце прийшло нове мінїстерство, прихильне як полїтицї магомеданьских попів так самодержавю султана. Та не довго мабуть загріє оно свого місця, бо Молодотурки, виперті із столицї перенесли осередок своєї полїтики на провінцию, здобули собі там загальну прихильність головно у вояків, які заявили, що готові вирушити проти Царгороду, коли би нове правительсство або султан нарушав конституцию. І не чекаючи довго, рушили війска під проводом молодотурецких офіцирів на Царгород, щоби пімстити ся і на султанї і на Старотурках і завдати старому ладови смертоносний удар. Часописи заговорили вже навіть, що молодотурецке війско замордує султана, якому вже нема жадного пожитя з молодотурецким комітетом, або що найменше усуне єго з престола. Вже розписували ся, що на єго місце наступить старший брат султана Решад Ефенді, який прихильний ідеям Молодотурків. Султан видів, що коло него стало круто, як одержав навіть речинець, до якого мав би уступити з престола; тому удав ся на шлях мирних переговорів з Молодотурками. Висилано ріжні депутациї до війска, якого провідники видали вже проклямациї до народу і прочих жовнїрів, завзиваючи їх не опирати ся покараню тих виновників, що хотїли нарушити конституцию і привернути назад деспотичний лад у державі. По довгих переговорах прийшло, як доносять найновійші вісти, до згоди між Молодотурками а султаном. Сему запевнено, що єго особи не нарушать, коли задоволить ся бути лиш зверхною правлячою особою, а всї справи правительственні передасть у руки молодотурецкого комітету. Що Молодотурки так лагідно поступили з султаном, поясняють тим, що показало ся, немов він не заміряв поступати проти конституциї або єї навіть знести. Порозуміне, до якого прийшло між султаном а єго ворогами, містить ось які постанови, при чім Молодотурки не обстають вже за усуненем султана з престола:

Більшу часть царгородского ґарнїзону розпускає ся а на єго місце прийдуть солуньскі жовнїри, що стоять під молодотурецким стягом. Удержане порядку в столицї передає ся 600 македоньским жандармам а молодотурецке війско ще не вмашировує в Царгород. Правительство має звернути ся з відповідною відозвою до населеня Царгороду і зробити дотичні приготованя, щоби задержано лад у містї. Все війско зложить поновну присягу а фльота покине свою позицию коло столицї під позором маневрів.

Так стоїть справа з революциєю в Туреччинї. Заповідало ся на велику різанину між обома ворожими таборами, але зі взгляду на небезпеку, в яку летїла через те турецка держава стрімголов, небезпеку, яка грозила розбором держави сусїдами, коли би революцийний елемент підпалив стріху і так вже дрихлавої Туреччини, відвернено від столицї те нещастє і сфабриковано сяку-таку згоду між султаном а єго цивілїзованими ворогами. Та мимо сего бучі проти Вірменів не устали, а тревають дальше і не знати, начім оно скінчить ся. Не буде відай довго тревати, а молодотурецкий комітет возме в свої руки цїле правлїнє і тодї настане може лад в турецкій державі.

З внутрішних справ.

Процес Василька з Ончулом перед касацийним трибуналом.

Всїм відомо, яким оружієм звик воювати Ончул і його кумпанїя проти своїх полїтичних противників. А вже їм Русини і рускі проводирі солию в оцї; Ончул підсуває руским проводирям неможливі річи, а коли прийде ся їх доказати, тодї він крутить як фірман батогом. Ото він чорнив посла Василька, закидував йому в своїй ґазеті підкупство так довго аж доки посол Василько не потягнув його перед суд. Ончул казав що він готов все в суді доказати, що він дуже тїшить ся, що має можливість перед судом доказати свої закиди. А коли цїла справа опинила ся перед судиями присяжними, тодї він викручував ся, корчив ся в три погибели, щоб лише утечи від кари. Та не вдало ся. Судиї присяжні засудили Ончула на місяць арешту або на 3000 корон грошевої кари. Ончул вніс жалобу до найвисшого трибуналу у Відни. Він горлав, що його в Чернівцях засудили, але у Відни його певно увільнять. Однак не так сталось, як Ончулови сподївалось. Касацийний трибунал у Відни відкинув Ончулову жалобу неважности і **Ончул мусить відсидїти місяць в арештї або заплатити 3000 кор. кари. До того поносить Ончул ще й кошта процесу.**

Показало ся отже, що посол Василько і инші рускі посли звикли іти дорогою правди, а Ончул, Богатирець і їх кумпанїя дорогою брехнї.

Мирослав Січиньский засуджений знов на смерть.

Минувшого тижня відбула ся розправа проти Мирослава Січиньского за убите намісника Гали-

Рода Рода.

Стріча в лїсї.

(*Авторизований переклад з нїмецкого Костя Кракалїї*).

Я вибрав ся — з валїзкою і скринкою на плечах до ботанїзованя — з Фондини в Чорногорі і перейшов на кінцї села через турецку границю. Відти стрімка дорога, і таки не дорога, провадить через буковий лїс в гору до села Дінош, першої альбаньскої оселї.

А може то було де инде... досить що було.

Я йшов і думав про богато справ, які не обходять нїкого. Голоден як медвідь на веснї, одежа подерта, волос і борода від довгої вандрівки неначе в дикуна, а тїло — де лише сонце доходило, обсмалене. А куди воно не доходило?...

По кількох годинах ходу, коли вийшов де на прогалину, сїдав на пень, озирав ся на округи і витягав мапу з черевика; але мапка брехала на кождім кроцї.

Потім пішов дальше.

Аж тут нараз вийшов з найсамотнїйшої самоти худий Альбанець. Через плечі висїв у него карабін, а за поясом стирчали ножі та пістолета. Станув неначе велика статуа з бронзу. Доки жити му, не забуду його погляду. Погорда, упертість, сила — цїлий засуд смерти був у сїм поглядї. Я пізнав що то мослїм і поздоровив його Богом.

„Стій!“ відповів він коротко. — Потім, коли оглянув мене — сказав: „Чи Ти не можеж вступити ся з дороги?“

Я пробував усьміхнути ся. „Певно, пане, коли потребуєш богато місця“ — і обійшов його довкола.

Він обернув ся поволи — і ми стояли знов один напроти другого. — „Ти з того боку — Нїмець?“, почав він по сербски. „Що тут робиш?“

„Ет — пане — шукаю рідких трав — дурний дивак, знаєш — як всї Нїмцї.“

„Так! — Певно! — Трав!“ сказав усьміхаючи ся згірдливо. „Дурний дивак! — Пси ви всї!“ Песї сини! — Шпіонувати приходите!... Там — сїдай!“ крикнув і вказав на пень.

Я сїв слухняно, а він коло мене.

„Маєш що пити?“

„Є, пане.“

Він ликнув порядно і помахав невдоволений головою: „Де брав?“

„В Подґоріцї, пане. Двацять крейцарів півоко.

„Так! — Відти приходиш? — Ну, як там виглядає?“

„Як у бідних людий... Чорногорцї бідні пане.“

„Маєш що перекусити? — Нї? — Ну, то пожди! Ось тут кукурудзяний хлїб і головка чеснику. Подїлїм ся! — Ми їли й пили. Фляшка скоро спорожнїла.

„Як там?“, питав далї, „чи маєш щось гроша коло себе?“

Я вибрав добровільно пулярес і вичислив єму на руку весь свій маєток: вісїмдесять і пять левів.

Він оглянув папері, кивнув головою і заховав їх задоволено... Певно маєш ще й дрібні гроші?

„Пане—їх міг би-сь менї лишити. Передімною ще далека дорога і я голоден... Маю ще лише два леви...“

„Але — що! Смішки! Хлїба й сира дістанеш в кождій хатї за дурно. Давай сюди! — — — Чи се все? Не маєш більше нїчого? Нїяких перстенїв?“ Я розчепив сурдут, він обшукав мої кешенї — і розвернув його — найшов мій сталевий годинник і роздумував над ним довго. „Кілько дав за него?“

„Пять левів.“

„Так? — Хто чував, аби золото чи срібло чорнїло? — І що я з ним зроблю? Пізнаю час після сонця.“ — За сим словом кинув годинник в найблизшого бука...

„Видиш, який Ти, пане! Не міг менї його лишити?...“

„Купиш собі новий. Таж Ви Нїмцї маєте гроший як полови!“

Відтак витягнув ніж і розрубав ремені моєї валїзки й скринки. — „Можеш їти,“ сказав. Я встав, але не рушав ся з місця.

Він глядїв на мене задумчиво і повторив: „Можеш іти. — — — — Але щобись не казав, що ми погани. — На маєш ще кусник хлїба. Їж його в щастю й здоровлю! — А тут — — маєш свої дрібні назад, два леви й пять крейцарів. — — Щобись не казав, що ми погани.“ Все се зовсїм поважно. — „Іди з Богом і не озирай ся! — Тримай ся на лїво — бо на право натрафиш на лихих людий — самих рабівників.

Я вклонив ся і помандрував далї, мандрував чотири днї — поверх сто кільометрів — до нашого найблизшого консуляту.

чини ґрафа Потоцкого. Розправа тревала три дни. Судиї присяжні були самі Поляки, бо трох Русинів, які були також вильосовані, відкинув прокуратор. Отже як і попередного разу лава судиїв присяжних складала ся з самих Поляків. Мирослав Січиньский виголосив в перший день розправи довшу гарну промову, в котрій вказав на розпучливі відносини руского народу в Галичині, що піхнули його до такого учинку. Говорив спокійно тихим голосом, зміняючи свої попередні зізнаня в тім напрямі, що мав намір убити ґрафа Потоцкого. Лікарі-психіятри, що розсліджували його духовий стан, виставили йому як найкрасше сьвідоцтво. Вони сказали, що Мирослав Січиньский чоловік великих здібностий, обдарований природою гойно як найкрасшими прикметами.

В третий день розправи предложено судиям присяжним одно питане, на яке всї 12 дали притакуючу відповідь. Анї одного голосу не було щоб сказав: нї! Суд засудив Січиньского на кару смерти через повішене, але постановлено предложити засуд Січиньского цїсарскій ласцї. Адвокат др. Кость Левицкий внїс проти засуду жалобу неважности.

На сїй розправі Поляки хотїли показати, що ми не жиемо в Австриї але в Польщі. Прокуратор говорив по польски, хоч закон виразно приписуе, що розправа мае вести ся в материній мові обжалованого. А судиї присяжні також не розуміли рускої мови, бо кілька разів звертали ся до Січиньского з просьбою аби говорив по польски, бо вони його не розуміють; а мимо того засудили...

Розправа проти росийского шпіона Ярослава Мончаловского.

У Львові розпочав ся процес проти Ярослава Мончаловского, обжалованого за шпіонажу в користь Росиї. На внесене прокуратора відбуває ся Розправа з виключенем публики. Обжалований Мончаловский говорить по польски, відай тому, щоб судиїв присяжних настроїти до себе прихильно. Він признае, що д і с т а в а в з Р о с и ї с т и п е н д и ю, яку виплачував йому що місяця росийский конзул у Львові Пустошкін. Такі стипендиї — як казав Мончаловский — мають також чеські і сербскі студенти. Отже признае виразно, що п о т я г а в р у б л и к и з Р о с и ї, так як всї кацапи дістають гроші з Росиї, і наші буковиньскі „Москалї“ від того не втекли. Далї признае ся обжалований до того, що відфотоґрафовував укріпленя коло Львова і записував військові зарядженя, однак робив се так для себе, а не для Росиї. На внесене оборони постановив трибунал відрочити розправу до суботи в цїли покликаня знатоків ґенерального штабу.

Подяка за удержане мира.

Оноді відбуло ся серед гарної погоди в Шенбруні чолобитне торжество, уладжене громадою міста Відня для цїсаря з нагоди удержаня мира. В торжестві взяло участь дуже велике число осіб. Посадник др. Люеґер зазначив у своїй промові жертволюбивість і готовість при усуненю небезпеки війни. Цїсар подякував сердечно за чолобитню і сказав: „Поважні часи вже минули. Вельми радію, що патріотичний настрій всїх моїх народів і готовість моеї армії, дали спромогу до удерженя мира. Війна вимагае богато жертв, а благословеньство приносить з честю захитаний мир.“ Відтак відсьпівано патриотичні пісні і підношено оклики на честь цїсаря.

ДОПИСИ.

З Плоскої.

Кацапске „посрамленіє“.

Читаючи не одну допись про кирину зі сторони румунїзаторів та кацапів, уважалисьмо ся і ми потрібним з наших зелених верхів Карпат подати сьвітови образець про наше положене, як нам Гуцулам зі всїляких причин тяжко жие ся, про се не будемо розписуватись, бо про се вже кождий знае.

Але гадав би хтось, що і ми вже дочекались того, що маемо в нашій громадї своїх щирих провідників, котрі-б нас просьвічували, чим би запевнили на будуче нашу долю.

Правда, е вже кілька громад, де знайшлись такі щирі робітники, котрі ідуть спільно дорогою, та стремлять лише до тої одинокої цїли, як би то запевнити добробут бідного та покривдженого народу. Наші зелені верхи відай забуті, бо і як тяжко нам позбавленим всего Гуцулам жие ся, то все таки не можемо діждатись того, щоби засьвітило сонце і в наше віконце. — Говоримо тут про тих народних робітників, котріб, мали працювати сполученими силами над запевненем нам лучшої долї Запитаете ся: „І хтож повинен ними бути в громадї?“ Таж кождий відповість, що нїхто иньший, як школа та церква, себто учитель та панотець. В наших зелених верхах, де нам бідним Гуцулам сих провідників здалось би як найбільше, на жаль не дочекались однак до трпер їх зазнати. Ми все мусимо приглядати ся, як то учитель та панотець жиють у вічній борбі, в'їдаючи один на другого.

Всї заходи зі сторони учителя около народної просьвіти та орґанїзацнї взяли собі панотцї за задачу поборювати. Що учитель пічне, чи з яким товариством, чи з чим иньшим, так зараз виступае панотець, котрого задача мала-б бути підпирати ту роботу, супротив его роботи, і ставить иньшу раду на копито кацапске.

Так то дїесь і з нами забутими та переслїдуваними Гуцулами в Плоскій. З тяжкою працею вдалось бувшому учителеви п. М. Бразї заснувати тов. „Січ“ та читальню „Рускої Бесїди“. Наш панотчик в особі Антонія М. Тофана, котрий особливо пописав ся на вічу в Селетинї, старав ся запропастити наше тов. „Січ“, що ему однак не вдалось.

Члени сего тов. знеохотились видячи все, лиш ту кирину кацапску полїтику, через що товариство і не розвивало ся як слїд. Учителеви, котрому також надоїла ся вічна борба против заходів кацапских, подав ся на иньшу посаду і відійшов від нас. Дістали ми другого молодого учителя Нестора Каплуна, котрий взяв ся до продовженя попередником зачатої роботи. Наш панотчик був однак певний, що побідить тепер. Наш „атец“ Антоній взяв ся до своеї киринної роботи всїма силами, думаючи, що поборе молодого учителя. До киринної роботи мав він також добру нагоду і оружe в руках і то з двох причин. Одна причина була та, що тов. „Січ“, будуючи собі свій власний дім, задовжила ся у одного господаря, а друга, котру можна-б також лишень ворогам тов. завдячити, та, що прийшло тов. „Січи“ завізване платити 261 К яко податок домово-доходовий, хотяй нїхто не винаймав дім тов. „Січ“.

І панотчик, маючи се оружe в руках, хотів стати спасителем тов. „Січ“, представляючи зле материяльне положене тов., зробив ся таким добрим, що хотів ті всї довги тов. сплатити грішми з церковної скриньки, але лише під тим услівем, наколи запише ся дім товариства „Січ“ вартости 3000 К на церкву. Не злу гадку мав наш „атец“ Ант., котрого, бо справдї мав нас виратувати і нам помочи, наколи мав его сей дім в повисше згаданій вартости коштувати яких 200 К, бо податок задумував також відписати; що і ми самі потрафили. Наш панотчик думаючи, що сей дім так як би вже під его властию, гей би яка трупарня, заходив часами до товариства, де позволяв собі читати свої кацапскі ґазети як: „Галичанин“, „Русскоe Слово“ та „Царославная Руссь“. З сих то своїх шмат вичитував він всї статї з нападами на наших щирих руско-україньских поступових послів, але ми з тими клеветами нїколи не згаджалисьмо ся, бо цїнимо високо своїх україньских-поступових послів. Тому то ми висказуемо сею дорогою руско-укр. клюбови взагалї, а з осібна нашим буковиньским щирим укр. послам та їх провідникови п. Н. Василькови свое повне довіре, бо ми певні того, що лише они нас можуть припровадити до лучшої долї.

Наш панотчик, маючи вигляди, що его наміри здійстнять ся, пристав на скликане надзвичайних загальних зборів товариства „Січ“, яких домагав ся уч. Каплун з причини зміненя статуту. Сї збори відбулись дня 22. марта с. р. На зборах прийшло під нараду, чи записати дім тов. „Січ“ на церкву. По многих виводах та представленях наслїдків висказаних нашим панотчиком, що мовляв як не запишеть ся дім на церкву, то буде в коротцї злїцитований. Се запевняв не лише „атец“ Антоній, але і его „добродзійка“ матушка. По противних доказах із боку кількох господарів не згодились збори на те, щоби запропастити власний дім тов. „Січ“ в кацапскі руки. Се нашого панотчика дуже збило з пантелику, бо він якось не був на се приготований. Він почав тепер дораджувати, щоби записати сей дім яко власність читальнї, але се також не вдало ся, бо знаемо, що за штучку він сим хотів втяти. Тому, що бувший кошовий п. Марко Куриш подякував за дальше кошеводство, то приступлено до вибору кошового. Наш панотчик мав гадку бути вибраним за кошового і яко такий зробити потім все так, як ему схочеть ся. Що він о те вбивав ся, аби бути вибраним, догадуемо ся навіть з того, що закинув членам кажучи одного разу таке: „Чиж не заслужив я у вас на стілько, щоби ви вибрали мене бодай в старшину? (Що ви панотче на стільки не заслужили, видите з того, що не булисьте, не е і за народною волею й не будете вибрані в старшину). Знали ми добре через що то наш панотчик так вбиваесь дістати ся до старшини, ба навіть стати може і кошовим, тому кілька господарів поставило внесене, щоби вибрати на кошового п. уч. Каплуна. Почувши атец, що припорують учителя, а не его і не маючи більше виглядів, бути вибраним яко кошовий, поставив яко кандидата даскала Руцкого, думаючи, що если виберуть его, буде він так робити, як батюшка прикаже. Однак і ся штучка „атцу“ Антонію не вдала ся, бо одноголосно вибраний кошовим уч. Н. Каплун. Се вже збило нашого панотчика зовсїм з дороги. Видячи проте, що втратив цїлком ґрунт під своею кацапскою кириною, не чикав навіть закінченя зборів, а винїс ся скоро, даючи ще 1 К яко членьску вкладку, щоби мати все ще голос до кацапскої кирині.

Отже ми вибрали собі п. учителя на кошового, котрий нам прирік, що буде ревно працювати над розвитком тов. Ми того певні, що може і діждемось лучшої долї.

А нашому панотчикови скажимо таке: „Ми вас панотче не викидаемо з нашого тов, але закиньте свою кацапску кирину і не переслїдуйте нас і так вже досить покривджених руско-україньских Гуцулів а научайте нас і помагайте нам, до чого ви властиво покликані, иначе поступимо собі проти вас в иньший спосіб і дамо собі з вами вже раду.

Будьте проте певні, що в противнім разї обійдемо ся і без вас. Вже десять років прожилисьте в нашій громадї і то все лише поборювалисьте все що наше рідне, що поступове, а старалисьте ся затроїти нас своею кацапскою, Богатерцевою киринною полїтикою. Однак не вдалось вам то до тепер, тай на Бога надія, що не вдасть ся вам се і на дальше. Наслїдки з своеї кирині видите, а то ті, що за так довгий час, слухайте добре кілько, бо аж десять років, не вдало ся вам придбати анї одного приятеля, себто прихильника в нашій руско-україньскій громадї.“ На сей раз кінчимо, але в коротцї подамо ще і більше.

Січовики.

З Раранча.

Спростоване на спростоване.

Бють і кричати не дають, так то і з нашим д. Дуткою, робить спростоване і думае, що вже обчистив ся, от бачите і умішав еще до сеї справи п. др. Стоцкого. Ми самі знаем, п. Дутко, кілько добра Вам п. др. Стоцкий зробив, але як було віче радикальної партиї в Раранчу, то Ви горлали на наших послів, щоб їх не вибирати, бо за дурно гроші беруть, і тогдї не робилисьте жадного спростованя, хотяй „Буковина“ про се писала. Називаете все то неправдою, що писало ся в ч. 67 „Буковини“ і кажете, що тогдї процвитала читальня, як була в Вашім домі. Таж ми вже писали, що у Вашім домі знаходили ся і читальня і шпихлїр і Ваша Поміч, а де вони поділи ся, кождий воробець чіркае про ті сумні часи. Знаете, д. Дутко, як кандидував п. Меленька до Ради державної як Ви всїма силами аґітували за ним, хотяй він кацап а Ви радикал. Пишете, що обібрав ся тепер на провідника чоловік, який повів цїлу справу так, що всьо паде і нидїе, заколот і трівога настали в Читальни. Ми скажемо Вам на се, що се велика неправда. Хто робить роздор в громадї? Як не Ви з Вашим панотчиком о. Раком (знаного з виборів до Ради державної а про его вибрики ми еще напишем) будуете тепер унїятску читальню, хотяй майже всї повітові унїяти противять ся тому, бо релїґія не належить до читальнї, але лише народність, абим знали, що ми е Русинами. Пишете дальше, що Видїловий і голова Взаїмної Вигоди винаймив за песї гроші склеп а не пишете, що і Ви наймали склеп, але давалисьте о 10 корон меньше; тож не маете жадної причини про то писати. Нарікаете також на волову Взаїмної Вигоди, але як Ви були головою, то взяли від одної вдовицї 1500 К і казали, що вложите до каси а як

прийшло віддавати, то мусіла жінка аж скаржити а Ви мусіли дім Товариства, котрий члени так тяжко робили, продавати. От такі то господарства діяли ся, люди дивили ся і кивали лиш головами аж доки їм терпцю вже не стало. Поживемо, побачимо, що далі буде. *Ті самі.*

Читальня в Милієві.

В однім з попередних чисел „Буковини“ названо прилюдно і читальнї, котрі до кінця р. 1908 не прислали звіту зі своєї діяльности за р. 1908. і кождий, хто перечитав такий зазив, подумав певно, що всї ті читальнї сплять сном блаженним, що они істнують лиш на папери. Та так оно не є! Сподїємо ся, що много читалень, так як наша, не подали звіту на означений час лиш тому, що не могли відбути в послїдних кількох тижнях загальних зборів, а що не всї они спали, доказом сего нехай послужить отсей короткий звіт з наших загальних зборів з д. 24 січня с. р. задля браку власної хати, бо наш „Народний Дім“ ще не докінчений, збирали ся члени і нечлени читальнї що недїлї і сьвята в школї, де учителї крім часописий відчитували відповідні для народу книжки, віддержували виклади, устроїли 2 віча, політичне і економічне, так що наш загал обзнакомлений добре зі всїми важнїйшими справами, котрі дотикають житя нашого народу.

Книжок в бібліотецї маємо 166, з котрих правда, не всї придатні. Крім працї просьвітної виділ заняв ся будовою власної хати і заложив курс для неписьменних. Стан каси представляє ся так: доходу в послїднім роцї було 1382 кор. 79 сот., розходу 1372 кор. 24 сот., а маєток товариства виносить 1333 кор. 4 сот.

На зборах мав виклад „Про засноване і розвій Руской Бесїди“ учитель п. Володимир Лукіянович. Бесїдник представив просьвітний стан буковиньской Руси перед 40-ма роками, баламутство перших наших діячів що до питаня национального та працю тих людий, котрі справу нашої народности і мови вивели на ясний і певний шлях, даючи сим трівкі підвалини народній просьвітї, не поминув з'образити всестороннїо роботу москвофілів, котрих проводирі за рублї лагодять тут на Буковинї підданих московскому цареви і баламутять несьвідомий нарід. Опісля бесїдник обговорював нашу минувшину, часи князїв і козацтва, що проливали свою кров в оборонї хлїбороба і за висвободжене руского народу з під ярма польского, татарского, а опісля московского, а котрих стремлїня і бажаня не повинні нїколи завмерти в нашій груди. Тому почуваня наші звертають ся на Україну, той край, де жили наші козаки, котрий зляли своєю кровю і з вдячности для них та на спомин нашої славної бувальщини ми повинні дорожити словом „Україна“, єго полюбити, а слово „Українцї“ се для нас найдорожше слово! — Видиме зворушене слухачів було доказом, що і для них се слово справдї дороге. І тут мимоходом приходить ся менї пригадати будителям україньскої ідеї, що ледви що збудить красше сьвідомість национальну і політичну у нашого люду, як добре пізнане нашої істориї і обходжене памяток історичних, але з повною сьвідомостию їх значіня.

В кінци з'обрузив бесїдник положене Русинів у всїх краях, наші права на Буковинї, з котрих повинні ми користати, бо тут маємо повну свободу.

Піднесені на духови участники зборів розійшли ся домів, вже наперед радуючи ся тим, що за тиждень почують виклад „Про початок панщини і єї скасоване. *Член.*

Про товариства в Неполоківцях.

Загальні збори каси пожичкової в Неполоківцях відбули ся дня 28. марта 1909 р. на які явили ся п. надуч. Мих. Лупул, уч. Сальтер і окінч. богослов Ів. Городиский. Назначивши сего послїдного писарем загальних зборів, здав начальник каси справоздане касове за рік 1908, яке всї присутні члени приняли одноголосно. При другій точцї дневного порядку ухвалено на бажане начальника, щоб від тепер кождий член каси мусїв належати також до місцевої читальнї „Руской Бесїди“. (Так повинно скрізь бути, бо темному і гроші не поможуть. — *Ред.*) Коли прийшла на ряд трета точка дневного порядку, поставив п. надуч. Мих. Лупул внесене, щоби члени каси відступили відсотки від своїх паїв на сплату довгу власної хати. На се внесене згодили ся всї присутні і ухвалили ще окрім того, щоби на сплату того довгу з'ужито також 100 К, з резервового фонду. При четвертій точцї дневного порядку, зажадали всї присутні, щоби змінити склад ради надзорчої в той спосіб, щоб увійшли до неї такі члени, що знають докладно всї приписи статута. На внесеня п. Костя Олїйника увійшли до ради надзорчої п. надуч. Мих. Лупул яко предсїдатель, Іван Городиский яко заступник предс. а окрім них ще пп. Ефрем Олїйник, Ґерман Олїйник і Кость Шевчук. Касиєром вибрано Івана Жолобайла і призначено для него 24 К, річної платнї. При вільних внесенях поставив п. надуч. Мих. Лупул внесене, щоби старшина каси мала право в біжучім роцї затягнути позику включно з дотеперішним довгом до висоти 50.000 К, а удїлювати членам пожички до висоти 1.000 К, що члени одноголосно приняли. Позаяк нїхто більше не зголошував, ся до слова, подякував п. начальник каси Стеф. Пільгуй і замкнув по тім збори.

Загальні збори читальнї „Руської Бесїди“ в Неполоківцях відбули ся дня 28. марта 1909 року о 2-ій год. по полудни. При справозданю касовім, яке здав голова читальнї за минувший рік, виказало ся, що приходів було 88.55 К, а розходів 99.84 К, так що каса читальнї мала ще недобору у висотї 11·29 К. Сей недовір покрито позикою, яку тов. затягнуло у голови читальнї. Бібліотекар, здаючи звіт зі своєї діяльности, повідомив присутних, що члени читальнї користували ся досить часто бібліотекою тов. Бібліотеку, що має тепер ще мало творів, задумують члени в сїм роцї побільшити закупом нових книжок. По короткій нарадї над власним шпихлїрем відбув ся вибір нового виділу, до якого увійшли за внесенем п. Томи Поповича: Стеф. Пільгуй як голова, Кость Олїйник як заступник голови, Василь Тарновецкий як писар, Тодер Руснак як касиер, Ґеорґій Мазур як бібліотекар, контрольорами вибрано Григория Городиского і Григора Москалика. Вкінци забрали ще слово голова читальнї Стеф. Пільгуй, надуч. Мих. Лупул і окінч. богослов Ів. Городиский і заохочували членів до просьвітної працї і до солїдарности, тих запорук красшої будучности. По сїм замкнено збори.

Загальні збори тов. ґімн. „Січ“ в Неполоківцях відбули ся дня 28. марта 1909 р. о 4-ій год. по полудни при участи поверх 50 членів. По докладнім звітї уступаючої старшини з минувший рік відбув ся вибір нової старшини, до якої увійшли: Григор. Москалик кошовим, Іван Жолобайло осаулом, Стеф. Пільгуй учителем, Іван Олїйник Василїв справником, Іван Руснак скарбником а четарями Танаско Ковцун 1., Іван Багрій 2., Іван Олїйник Ґеорґіїв 3. а Григір Мазур 4. На бажане загалу відсьпівано „Ще не вмерла Укрріна“ і по замкненю загальних зборів всї одушевлені розійшли ся домів *Присутний.*

НОВИНКИ.

Чернівцї, 22. цьвітня 1909.

Календар. Пятниця 23. (10.) Терентия, Помпія, рим. Войтїха Еп. Схід сонця 4 год. 54 мін., захід 7 год. 3 мін. — Субота 24. (11.) Антипа, Фармуция, рим. Юрия М. Схід сонця 4 год. 52 мін., захід 7 год. 5 мін.

Руский театр в Чернівцях. Тепер перебуває в Чернівцях руский театр львівской „Руської Бесїди“. Єго гра така знаменита, що навіть викликує подив у чужинців. Наші селяне, бодай з доокресности Чернівців, могли би хоть так під недїлю загостити до театру, щоби побачити свою питому штуку. Як раз на недїлю назначує дирекция штуки дуже відповідні для селяньства, а також знижує цїни, так що зовсїм можливо нашим людем в ті дни піти до театру. Тут можна не одно гарне побачити і не одного навчити ся.

На що видає ся найбільше гроший. Нїмеччина числить 56 мілїонів мешканців. Після статистики з 1901. р. видано там за той рік на хлїб 1700 мілїонів марок (1 марка має 60 крейцарів), на мясо 2250 мілїонів марок, на війско 653 міл. марок, на фльоту 225 міл. марок, на горівку 560 міл. марок, на пиво 2240 міл марок а на вино 500 міл. марок. Отже видатки на алькоголь виносять 3300 міл. марок, а на хлїб і мясо 3950 міл. марок Як в Нїмеччинї так річ має ся, де нарід ще найменьше піячить, то кілько то видає ся гроший в нас на напитки, коли зважимо, що наш пересїчний господар не може обійти ся без того, щоби на храм, сьвята, уродини, хрестини, весїля, похорон, посьвячене хати і т. п. не купити хоть вадро горівки; пива пють наші люди меньше як Нїмцї.

Пейси у війску. Недавно тому переїздив через Будапешт полк піхоти з Галичини, удаючи ся з причини зарядженої частинної мобілїзациї на полудне. Жіж вояками находило ся чимало вояків Жидів, хотрі мали за ухами причесані пейси. На питане одної особи з публики, котра висказала вдоволене, що не приказано їм обрубувати пейси, відповіли вояки, що верховна військова команда видала розпоряджене, яким позволила носити пейси.

Оповістки, іменованя і т. п.

Іменоване. Краєвий президент іменував гр. кат. адмінїстратора парохії Івана Луцкого парохом у Вижници.

В память 48-их роковин Тараса Шевченка відбуде ся в половинї мая с. р. великий концерт, устроєний заходом україньских товариств в Чернівцях. Вправи хоральні до концерту вже розпочали ся і відбувають ся в кімнатах „Бук. Бояна“ як слїдує: Кождої недїлї о год. пів до 5-ої попол. вправи мужеского хору; в ті дни в тиждни, коли нема представленя в театрі, о год. 6-ій веч. вправи мішаного хору. — *Загальний комітет.*

Тов. „Січ“ в Станівцях гор. н. Ч. Загальні збори відбудуть ся в недїлю, дня 25. цьвітня 1909 о 2-ій год. попол. в „Народнім Домі“ із звичайним дневним порядком. — *Старшина.*

Телеґрами „Буковини“.

Чернівцї, 22. цьвітня 1909.

Царгород, 22. цьвітня. (Кб.) Після вчерашної вісти з Алепо, утїкло 400 злочинців із цитаделї Паяс і напали місцевість Кіркгон, мордуючи і плюдруючи все, що попало. Опісля потягли ся до Антіпохії, де справляли подібні бучі. Від 24 годин проявив ся великий рух проти Вірмен.

Солунь, 22. цьвітня. (Кб.) В кругах молодотурецкого комітету твердять, що принято в Царгородї всї ним поставлені услівa. Жандарми, що супроводжали армію, мали вже порозлїплювати по улицях проклямациї до війска і населеня. Царгородска часопись „Tanin“ має від завтра вже тут виходити.

Царгород, 22. цьвітня. (Кб.) Одна з проклямаций дементує поголоску про якісь диференциї між солуньским і адриянопольским війском а тутешним ґарнїзоном і каже, що війско не має жадної причини до занепокоєня і не потребує вірити в безпідставні поголоски, тому що правительство зробило можливі приготованя в цїли удержаня супокою. Всї нехай повернуть до свого занятя а преса хай буде патриотична і не розповсюдиює занепокоюючих вістий.

Царгород, 22. цьвітня. (Кб.) Воєнна фльота, що стоїть перед Царгородом, покине пристань під проводом анґлїйского адмірала Кемпля. Становище воєнної фльоти збуджує все ще велике заклопотане. Кілька воєнних кораблїв вправдї ще по сторонї султана, але більша часть заявила ся за молодотурецким комітетом. Морскі вояки ходять по містї і непокоять населене. В Стамбулї великий несупокій іза того, що солуньске війско запроклямує виїмковий стан. Врештї панує супокій.

Торговиця збіжа.

В Чернівцях платили дня 19. цьвітня 1909 за 50 кґр.

Пшеницї	13·25—13·50
Жита	10·25—10·50
Ячменю броварного	8·—— 8·25
Вівса	8·50— 8.75
Кукурудзи, пріма	7·60— 8·30
Кукурудзи, нової	7·60— 8·30
Пшеничної соломи	5·50— 5·60
Житної соломи	5·80— 6·—
Спіритусу (10.000 процент. лїтрів)	49·——49·25

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним сьвітом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обовязком кождого інтелїґентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакциї і адмінїстрациї: Wien XVII|3 Frauenfelderstrasse, 2.

24 12—40 н.

Молочне мило лелїйне з коником

найлагіднійше мило для шкіри і проти виприсків соняшних.

Всюди до набутя.

В СКЛЕПІ

„укр. Видавничої Спілки“

в Чернівцях, ул. Пивнична число 6. (побічна від жидівскої) (—)

можна получити всї прибори до писаня як також Апробовані **взори до краснописи.**

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм єсть

NERVOL

„Назва правно забезпечена“

аптикара др. Ю. Францоза

в Терополи.

Се є знамените усмиряюче средство до натираня против всяких ревматичних болїв, простудженя, ломаня костий, плечий гістця і нервових недуг. Прошу уважати на напись „Nervol“ і не принимати нїяких „Нервотонів“.

Цїна флякона **80** сот. 10 фляконів (фляшощок) **8** кор. з оплатою і опакованем. **Тисячки листів з подякою. — Висилка 2 рази денно до всїх країв.**

В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетинї в дроґоерії медициналній Стерншуса.

19 (—)

Друкарня Товариства „Руска Рада“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4.

має на складі і поручає отсї

ДРУКИ СУДОВІ

1. Спротивленє против екзекуциї. 2. Позов о заплату цїни купна. 3. Позов робітника-слуги о платню з правом убогих. 4. Позов о звернене пожички. 5. Внесенє о позволенє екзекуциї на движимости. 6. Внесенє о позволенє екзекуциї на недвижимости.

Заразом поручає нотарияльні друки „Запис довжний до інтабуляциї“, до того „подання“ і „рубра“.

Цїна друків судових: по 3 сотики за аркуш. Цїна друків нотарияльних: **„Запис“** по 4 сотики за аркуш, **„подання“** по 4 сотики за аркуш, **„рубра“** по 2 сотики за аркуш.

Висилає ся за послїплатою або за попереднім надісланєм належитости, сейчас.

Адресувати:

Друкарня тов. „Руска Рада“

Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Великий зарібок

приносить побічне занятє кождому господарови, купцеви предприїмцеви, урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знаня. До того специяльних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Сьвятої Тройцї ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цїнники даром. — У всїх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повисшу фірму.

Купуйте лиш у своїх людий!

Держіть ся клича Свій до Свого!

Новоотворене

Високою ц. к. краєвою управою концесіоноване

Міжнародне

Бюро Подорожи „СЬВІТ“

Сґрецкий і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улиця Кохановского число І.

165 (—)

видає **карти корабельні** до

Канади, Сполучених Держав (Америки), Арґентини, Бразилії, Азиї, Африки

і т. д. і т. д.

Карти на желїзниці европейскі, канадийскі та американьскі.

Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Держіть ся клича Свій до Свого!

Купуйте лиш у своїх людий!

Найперше і найбільше буковиньске етаблїсема в тій галузи.

Хемічна пральня і фарбарня

ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ҐАРДЕРОБИ,

уніс… мів ріжнородних материй, як: футер, материй на меблї, ґардинок, занавісок, портиєр, рукавичок Glacé і корунок.

Специяльність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найлїпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівцї

Централка: **ул. Руска ч. 15.**

Філїя: **ул. Кручена ч. 1 а** теперішня ул. Д-ра Райса.

Мірні цїни. **Виконанє без закиду.**

169 (—)

Замовленя з провінциї сейчас.

Цїнники даром і оплатно.

Перестерога!

Най ніхто не купує машини до шитя скорше, нїм не огляне і не спробує

Пфаффа машини до шитя

Лиш за **Пфаффа** машини даю **10 лїт** ґаранцию, тому що при Пфаффа машинах всї части що дуже труть ся, є з **найтвердшої сталї ковані і гартовані.** — На Пфаффа машинах можна **шити, гафтувати і цирувати.** — Цїнники даром і оплатно.

З поважанєм **Василь Данилевич**, Механїк

в Чернівцях

(—)

ул. Жидівска 16. і Пивнична 6. (Kellergasse) в власнім домі.

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагнїток

Чернівцї, улиця Руска ч. 8.

Союз руских хлїборобских спілок на Буковині

„Селяньска Каса“

стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою

повідомляє, що він отворив в себе осібний

Віддїл на вадиї і кавциї

і перебирає зложуванє вадий і кавций але лиш у публичних корпорациях або до рук власників великої посїлости земельної в пупілярних цїнних паперах під дуже догідними условинами. Близші інформациї даємо в нашій канцелярии в **Чернівцях,** вулиця Петровича число 2.

Г. Арльт в Хшанові

найбільше підприємство в краю для будови і достави машин до виробу цементових дахівок, цегол і цеголок на помости

припоручає удосконалені, сильно збудовані

машини до виробу цементових дахівок

159 (18—23) 3 в м.

а іменно:

найновійшої конструкциї машини **„Модель 1609“ відзначену на численних заграничних виставах;**

загально знані в краю машини **„Імперіяль Реформ і Гладку“;**

машини до виробу цементових **цегол і цеголок на помост,**

форми до виробу **рур каналїзацийних і керничних.**

Фарбу, оливу і цемент.

Усьо по найнизших цїнах, на догідних услівях сплати.

На жадане висилаю франко цїнник і докладний опис кождої машини.

Із зголошенями прошу звертатись так:

Г. АРЛЬТ, ХШАНІВ.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає: Віктор Строїч.

З друкарнї товариства „Руска Рада“ в Чернівцях, під зарядом Івана Захарка.